

РІК З'ЇЗДУ

Чому бути членом СРУСР

В Союзі русинів-українців Словацької Республіки 2026 рік є не лише роком його 35-річчя, але й роком IX з'їзду. СРУСР перебрав на себе усі обов'язки, поєднані з культурно-національним життям русинів-українців від колишнього Культурного союзу українських трудящих, але вже без зайвої ідеологізації та політизації.

Кожному з'їзду передують звітно-виборні збори первинних організацій та регіональні конференції СРУСР. Між першими на таких зборах 19-го січня ц.р. зійшлися члени третьої первинної організації СРУСР у Пряшеві, основу якої творять колишні працівники та співпрацівники колишньої Української студії Чехословацького радіо. В останніх роках організація поповнилась і дальшими членами, так що на зборах їх зійшлося понад сорок. Вони оцінили свою роботу за попередній період, прийняли план праці на цей рік, обрали комітет первинної організації та делегатів на регіональну конференцію СРУСР.

Члени прямишівських первинних організацій розгортають роботу передусім в Словацько-українському культурному та інформаційному центрі в Пряшеві, допомагають при організаційному забезпеченні багатьох акцій, в тому числі і центральних, як, напр. Фестивалю драми і художнього слова ім. О. Духновича. Традиційним став туристичний похід „R-25“, який має за собою вже 27 річників, та новорічна зустріч за юліанським календарем, яка і цього року була продовженням звітно-виборних зборів, щоб члени організації вступили у новий рік з добрим настроєм.

В згаданому Центрі концентрується й діяльність дальших прямишівських первинних організацій - 1-ої та 2-ої, члени яких тут зійшлися на своїх звітно-виборних зборах 11-го лютого 2026 року. Вони оглянулись за власною активністю і ініціативою при здійснюванні даних намірів організації. Оцінили вклад конкретних членів при здійснюванні планованих акцій та роботи для блага всієї громади.

Збори первинних організацій констатували пониження числа членів СРУСР, що виникає наслідком високого віку, проблем зі здоров'ям чи кончинами довгорічних членів. На місці згадати факт, що членська база не наповнюється новими, молодшими наступниками. Мало відчутно зацікавлення бути організованими в Союзі людей однакової національної приналежності через зберігання рідних традицій чи почуттям допомогти Союзу в його діяльності.

Статут СРУСР у розділі про форми і засоби діяльності дає різні можливості наповнювати цілі Союзу. Між ними є бесіди, культурно-виховні акції, регіональні свята. Членська база підтримує наукову і видавничу діяльність своїм вкладом у здійснення їхніх намірів, співпрацює зі засобами масової інформації, в нашому випадку з радіо - українською ре-

дакцією, двотижневиком «Нове життя» чи літературно-публіцистичним журналом «Дукля». Членство може бути і колективним, напр. ФК «Карпатинин», який діє при ЦР СРУСР і презентує фольклор регіонів Східної Словаччини, а його місцем художньої роботи є місто Пряшів. Всі ці форми уможливають піднімати число членів СРУСР.

Важливою в житті Союзу є його фінансова ситуація. Всі витрати, які первинні організації потребують для власної діяльності, адміністративних потреб, програм мимо проєктованих, для відзначення ювілеїв своїх членів повинна забезпечити власними коштами, членськими або добровільними внесками у касу прямишівських організацій СРУСР.

На зборах виступив голова ЦР СРУСР Павло Богдан, який детально інформував про наболілі питання культурно-національного життя русинів-українців Словаччини. Протягом 35-річного існування Союзу суттєво змінилися обставини, за яких воно проходить. Найвиразніші зміни, крім соціально-економічних, відбулися на ділянці національного шкільництва, що проявилось безпрецедентним пониженням кількості шкіл, а це має прямий вплив і на явну акселерацію асиміляції. І тому нам необхідно міняти підхід до нашої роботи.

Голова ЦР СРУСР закликав членів не бути байдужими до нашого спільного майбутнього, бо збереження традицій та надбав наших предків є нашим обов'язком.

Бути членом СРУСР - це певна гордість на своє походження, на все, що СРУСР і попередній КСУТ робили за всі роки для русько-українського населення. В Пряшеві, зокрема, був багатий ґрунт для роботи в області культури цієї національної меншини. Як покращає число членів, так покращає і робота СРУСР для всієї громади. Зустрічі і вся діяльність зможе бути багатшою, цікавішою і привабливішою і для молодих людей.

Голова ЦР СРУСР також пояснив присутнім значення членства СРУСР в міжнародних українських організаціях, а саме у Світовому і Європейському конгресі українців та у Світовій федерації українських лемківських об'єднань.

Звітно-виборні збори первинних організацій та регіональні конференції є явраз тими форумами, де можна зібрати ідеї та конкретні пропозиції для підготовки матеріалів IX з'їзду СРУСР, які б потім служили реальною базою для подальшої роботи організації.

-пб- -ео-

Поза часом: мить у погляді та просторі

В циклі регулярних програм, які відбуваються в Словацько-українському культурному та інформаційному центрі в Пряшеві, увагу привертають виставки фотографій окремих регіонів Пряшівського краю.

19 лютого 2026 р. Союз русинів-українців СР підготував чергову виставку художньої фотографії, де фотографів і глядачів від імені організатора виставки привітав Павло Богдан, який сказав, що це перша щорічна виставка з циклу «Мистецтво для всіх».

Неодмінним жестом пошани до авторів художньої фотографії є те, що їм дається простір не лише для показу результатів їх фінальної роботи, але й для того, як вони особисто сприймають світ у часі і просторі. Фотографів представив публіці куратор виставки Ладислав Цупер.

Антон Грічан належить до визначних словацьких фотографів. Працює в Стропкові, де очолює Стропківський фото-клуб. У 2024 році він отримав престижну премію GRAND PRIX у конкурсі «Найкрасивіші кадри Пряшівського краю» за портрет «Чоловік у капелюсі». У своїй творчості він пройшов шлях від документальної фотографії до емоційної художньої фотографії та портретів.

Ладіслав Лукач є визнаним аматорським фотографом, який зосереджується передусім на спортивній фотографії та документуванні подій у регіоні північно-східної Словаччини. Його основною темою є футбол

Їх фотографії прославили Словаччину дома і в світі.

Антон Грічан. Ладіслав Лукач. Ян Маргулик. Стано Мігалик.

фотографіям з історії, які виникають природно під час подорожей та мандрівок, не обмежуючись одним жанром.

Не менш цікаво було слухати слова Стана Мігалики. У Пряшеві керує студією FAC Prešov (Фотоательє Центр). Є членом Асоціації професійних фотографів СР (APFSR) та володарем європейського серти-

фікату European Photographer. Спеціалізується на художньому портреті, модній фотографії та комерційних проєктах. Тривалий час співпрацює з Університетом третього віку при Пряшівському університеті, де в рамках проєкту «3. Генерація» навчає людей похилого віку основам і естетиці фотографії.

Присутнім на виставці був також Петер Коцак. Хоча він насамперед відомий як академічний маляр і графік, у своїй творчості регулярно використовує фотографію, яку часто

Частина фотографів і глядачів виставки.

та зимові види спорту. Працює офіційним фотографом Обласного футбольного союзу Бардіїв. У 2025 році посів 3-тє місце у конкурсі «Найкрасивіші фотографії Пряшівського краю».

Своїм підходом до творення художньої фотографії поділився з присутніми Ян Маріан Маргулик. Є видатним словацьким фотографом. Хоча фотографією він займається з юності, його мистецька кар'єра набула більшої інтенсивності особливо після вступу до бардіївського фотоклубу BARDAF у 2012 році. Має престижний міжнародний титул AFIAP (Artiste FIAP). У своїй творчості віддає перевагу

фотоклубу BARDAF у 2012 році. Має престижний міжнародний титул AFIAP (Artiste FIAP). У своїй творчості віддає перевагу

фотоклубу BARDAF у 2012 році. Має престижний міжнародний титул AFIAP (Artiste FIAP). У своїй творчості віддає перевагу

фотоклубу BARDAF у 2012 році. Має престижний міжнародний титул AFIAP (Artiste FIAP). У своїй творчості віддає перевагу

-мі- -ео-

Термін - до 4 березня 2027 року

Словацька Республіка офіційно підтвердила продовження терміну надання тимчасового притулку для громадян України. Згідно з новим рішенням, статус «odídencia» тепер діє до 4 березня 2027 року.

Важливо, що продовження відбувається автоматично, проте за потреби кожен може самостійно оновити свої документи через електронний портал Міністерства внутрішніх справ СР. Це рішення гарантує українцям подальшу стабільність у питаннях проживання, працевлаштування та медичного забезпечення на території країни.

Важливо, що продовження відбувається автоматично, проте за потреби кожен може самостійно оновити свої документи через електронний портал Міністерства внутрішніх справ СР. Це рішення гарантує українцям подальшу стабільність у питаннях проживання, працевлаштування та медичного забезпечення на території країни.

-р-

Незламна воля підтримки України

22 лютого 2026 року Словаччина стала майданчиком для масштабних акцій солідарності. Напередодні трагічної дати 24 лютого словацькі міста нагадують, що війна триває, а підтримка України залишається непохитною.

Головною подією вихідних став масштабний «Концерт для України» на Головній площі Братислави. Цього року сцена об'єднала міжнародних та місцевих артистів: від української співачки Alina Pash та електронного продюсера Arafhe до словацької виконавиці Katarzia. Особливо зворушливим став виступ дитячого хору «Sirénčatá», який став символом незламності нового покоління.

Для тих, хто забуває про щоденну небезпеку в українських містах, у Братиславі, Жиліні та Кошицях розпочалася унікальна виставка макетів дронів Shahed-136 у натуральну величину. Ці інсталяції дозволяють жителям Словаччини наочно побачити знаряддя терору, які щоночі атакують цивільну інфраструктуру України.

Не залишилися осторонь і інші регіони.

Банська Бистриця: Протягом усього вікенду тут пройшли пам'ятні мітинги, що збирають сотні людей зі свічками та прапорами.

Мартін та Брезно: Громади цих міст провели «Марші

миру», що відбулися безпосередньо у день річниці.

Багатою була програма солідарності з Україною в Пряшеві. 21 лютого 2026 р. в Словацько-українському культурно-інформаційному центрі відбувся благодійний ярмарок на підтримку ЗСУ, в неділю, 22 лютого, в Греко-католицькому катедральному соборі св. Івана Хрестителя відбулась Архирейська Божественна Літургія, поєднана з панахидою і молитвою за українських захисників. В післяобідній час тут відбувся акафіст до Непереможної Владичиці Богородиці. Молитви за мир відбулись також в монастирі св. Василя Великого. В той же день у підвечірній час в Словацько-українському культурному та інформаційному центрі відбулась програма «Війна очима дітей», в рамках якої виступив дитячий театральний колектив «Хамелеон». В понеділок, 23 лютого, в Пряшівському університеті відбулась виставка «Неотримані дипломи». Програма солідарності з Україною в Пряшеві кульмінувала 24 лютого 2026 р. ходою солідарності та пам'яті.

В Генеральному консульстві України відбулась меморіальна тиха акція - інсталяція з дитячих робіт і плакатів - запалення свічок - спільна молитва - хвилина мовчання. На завершення в Театрі ім. О. Духновича відбулась мистецька програма «Під спільним блакитним небом і жовтим сонцем».

Програма солідарності з Україною пройшла за підтримки Генерального консульства України, Союзу русинів-українців СР та Греко-Католицької Церкви.

Окрім символічних акцій, є і важливі юридичні новини. Уряд Словацької Республіки офіційно підтвердив продовження терміну дії «Тимчасового притулку» (dočasné útočisko). Статус автоматично пролонговано до 4 березня 2027 року, що забезпечує стабільність та соціальний захист для тисяч українських родин, які знайшли безпеку в країні.

Словаччина вкотре доводить, що за чотири роки війни допомога не стала просто звичкою, а залишилася свідомим вибором демократичного суспільства.

-мі-

«Маковицька струна»: душа народу, що звучить крізь десятиліття

У сучасному світі, де глобалізація стирає кордони, існують явища, що стають справжніми «генетичними кодами» народу. Для русинів-українців Словаччини таким кодом став центральний огляд народної пісні «Маковицька струна». Це не просто щорічний концерт, а потужний інструмент збереження ідентичності, що вже понад пів століття збирає найкращі голоси Пряшівщини.

Місце у культурному ландшафті

«Маковицька струна» посідає особливе місце серед культурних подій Східної Словаччини. На відміну від великих етно-фестивалів під відкритим небом, «Струна» має камерний, майже сакральний характер. Вона фокусується на чистоті звучання та автентичності.

Фестиваль охоплює села та міста Пряшівськго і Кошицького країв, даючи можливість навіть найменшим діткам представитись своїми унікальними співанками.

Завдяки зусиллям Союзу русинів-українців Словацької Республіки, пісенний огляд став професійною платформою, де фольклор не просто «відтворюється», а досліджується та документується.

Роль фестивалю: більше, ніж музика

Роль «Маковицької струни» у житті русинів-українців Словаччини важко переоцінити. Вона виконує кілька критично важливих функцій.

На сцені поруч із сивочолими носіями традицій стоять діти. Це забезпечує безперервну передачу народної піс-

ні від «бабки до онука», рятуючи рідкісні діалектні тексти від забуття.

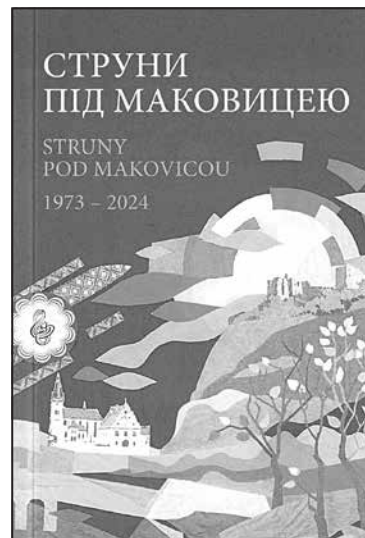
У краї, де мовне питання є частиною ідентичності, пісня стає найприроднішим способом збереження живої української мови та русинських говірок.

Огляд задає високу планку виконавської майстерності. Учасники виступають у супроводі професійних оркестрів, останніми роками головним чином народної капели Юліуса Селчана, що піднімає народну пісню на рівень високого мистецтва.

«Маковицька струна» – це майданчик для зустрічі, це час, коли люди з'їжджаються, щоб відчути спільне коріння.

«Пісня – це наша молитва і наша історія», – часто кажуть учасники огляду. І справді, кожен виступ на фестивалі – це маленька історія про любов, працю, долю та незламність духу народу, що живе під горами-Бескидами.

Сьогодні «Маковицька струна» – це не музейний експонат, а живий організм. Вона доводить, що народна пісня може бути актуальною, модною та престижною. Поки звучить ця «Струна», серце

української культури в Словаччині продовжує битися в ритмі предків, але з поглядом у майбутнє.

Поглянути у рестроспекцію і окреслити можливий шлях у майбутнє «Маковицької струни» взяла на свої ніжні жіночі плечі невтомна шанувальниця народної пісенності, вчителька української мови Об'єднаної Основної школи і Гімназії ім. Т. Г. Шевченка в Пряшеві Івета Світок, яка підготувала книжку під навою «Струни під Маковицею – Struny pod Makovicou» (вийшла наприкінці 2025 року), яка пропонує читачам хронологію «Струни» від початків в 1973 року і до наших днів, отже на протязі 50 років.

Книжку можна придбати у видавця.

Адреса видавця:

Союз русинів-українців Словацької Республіки, вул. Янка Бородача, 5, 080 01 Пряшів.

-мі-

Між рядками і життям

(До 75-річчя з дня народження прозаїка Юліуса Панька)

У літературному сузір'ї українців Словаччини постать Юліуса Панька (нар. 18 січня 1951 р. в с. Довгуна Свидницького округу) сяє особливим, теплим світлом. Цього року ми відзначаємо 75-річчя прозаїка, який присвятив своє життя збереженню рідного слова, осмисленню долі карпатських українців. Його творчість – це міст між традицією та модерном, між минулим рідного села та викликами великого світу.

На його рахунок ряд книжок: «На гори, на ліси, на скелі» (1990), «Курортні тексти» (1999), «(Не) обмежені можливості» (2003), «Левашка» (2006), «Альбом» (2011), «Вимріяна подорож» (2014), «Карби кам'янистого поля» (2016), «Повний мішок правди» (2018), «Я – Михась» (2023). Деякі з них вийшли словацькою мовою, як «(Ne)obmedzené možnosti» (2006), «Levoška» (2008), «Zárezy kameného poľa» (2019), «Prosím pekne» (2022). Його книги виходили не лише в Пряшеві, але й в Ужгороді та Дрогобичі.

Творчість Юліуса Панька вирізняється глибоким психологізмом та тонкою іронією. Його проза – це не просто опис побуту, а дослідження людської душі в контексті історичних переломів.

Тематика його творів: доля «маленької людини», збереження національної ідентичності, пошук гармонії в сучасному урбанізованому світі.

Мова його оповідань органічно переплітається з місцевими діалектними вкрапленнями, що додає його творам неповторного колориту.

«Література для мене – це спосіб зафіксувати те, що зникає, і дати голос тим, хто мовчить», – ці слова могли б стати кредо письменника.

Творчість Юліуса Панька – це не просто література, це художній літопис життя русинів-українців Пряшівщини. Його доробок охоплює різні жанри, але в кожному з них відчувається рука прозаїка, який вміє поєднувати глибокий трагізм із цілющим гумором.

Постать Юліуса Панька перебувала в центрі уваги літературної критики. Його прозу ґрунтовно аналізували такі відомі літературознавці та критики, як Михайло Роман, Дмитро Федака, Ярослав Джоганик, Іван Яцканин, Марина Бабенко-Жирнова та інші.

Вони одноставно відзначають унікальний стиль автора, який базується на психологізмі: вмінні зазирнути в найпотаємніші куточки людської душі, синтезі традиції та модерну, поєднанні автентичного фольклорного елемента з сучасними літературними формами, використанні багатства української мови з органічними вкрапленнями місцевих діалектів.

Водночас літературна критика виділяє кілька знакових творів письменника, що стали етапними в його творчості:

«Левашка» (повість): один із найсильніших творів автора, де він

постає як тонкий психолог. У повісті розкривається драма людської гідності та складності вибору особистості в межах консервативної сільської громади.

«Альбом» (збірка оповідань): це своєрідна ностальгічна подорож у світ дитинства. Автор не просто згадує минуле, а художньо фіксує унікальний спосіб життя, який поступово зникає під тиском глобалізації.

«Я – Михась»: у цій прозі Панько виявив себе як гуморист і сатирик. Його герой – це втілення «маленької людини», яка з іронією та невичерпним оптимізмом намагається знайти своє місце у вирі соціальних перетворень.

«Карби кам'янистого поля»: книга, назва якої стала метафорою всього життєвого шляху письменника – невтомної праці на ниві рідної культури, що попри всі труднощі («кам'янистість») дає щедрі плоди.

Як зазначають колеги-письменники (зокрема Іван Яцканин), Панько – це «культурний міст», який єднає покоління і береже ту тонку нитку ідентичності, що робить нас українцями, де б ми не жили.

«Творчість Юліуса Панька – це дзеркало, у якому відбивається душа русина-українця в Словаччині: трохи зажурена, але незламна й завжди готова до влучного жарту», – так характеризують його стиль колеги по перу.

Ярослав Джоганик розглядає творчість Юліуса Панька як визначне явище в контексті української літератури регіону. Наголошує, що Панько не просто описує події, а глибоко занурюється у внутрішній світ героїв. Його проза – це пошук моральних орієнтирів. Дослідник зазначає, що письменник ставить своїх персонажів у ситуації складного вибору, де на вазі стоїть людська гідність та вірність власним принципам.

Для Ярослава Джоганика проза Юліуса Панька – це «література високої інтелектуальної напруги», яка змогла вивести регіональну українську літературу Словаччини на загальнонаціональний рівень.

Своєю чергою, Іван Яцканин зупиняється книзі «Grófka» (переклад його повісті «Альбом»), де «автор опиняється в полоні власних спогадів про дитинство» і додає, що «Юліус Панько поширює читальський простір посередництвом художнього перекладу. «Grófku», як і далішні переклади його творів вийшли, як то кажуть, з-під пера його дружини Марії Панько-Ганковської».

І так маємо в українській літературі Словаччини небувале явище – сімейний літературний тандем».

Шановний друже Юліусе та пані Маріє! Ваша спільна праця – то справжній міст між культурами. З нагоди Твого 75-річчя бажаємо Тобі міцного здоров'я та нових «гострих» сюжетів, а Твоїй незмінній дружині та перекладачці пані Марії – невичерпної енергії. Нехай Ваше родинне вогнище завжди буде джерелом натхнення! Нехай Муза ніколи не залишає ваш дім!

На многая і благая літа!

-мі-

Як пісня «Гей, пливе кача» стала реквіємом Небесній сотні

Пісня «Гей, пливе кача» була в репертуарі акапельної формації «Пікардійська терція» тринадцять років, а перший її запис датується ще 1930-ми. Утім, під час Революції Гідності конотація пісні змінилася – вона стала реквіємом Небесній сотні. А надалі, вже під час російсько-української війни, щемлива композиція закріпилася як пісня для прощань і поховань захисників та захисниць. До Дня пам'яті Героїв Небесної Сотні Суспільне Культура розповідає, як «Гей, пливе кача» стала символом вшанування пам'яті.

Історію пісні «Гей, пливе кача» складно звести до одного джерела – вона формувалася поступово, на перетині фольклорної традиції та літературних інтерпретацій.

Найдавніші згадки стосуються народних варіантів, поширених у Карпатському регіоні (хоча деякі дослідники наполягають на лемківському походженні). Цікаво, що первісний мотив пісні був радше соціально-побутовим, а не воєнним. У ранніх версіях йшлося про тяжку жіночу долю: дівчина оспівувала, як мати видала її заміж за нелюба. Тексти з таким сюжетом зафіксовані у фольклорних збірниках «Угро-русскія народныя пѣсни» (1885) та «Угро-русскія народныя спѣванки» (1900):

«Моя мамка лютеранка
Не дала мя за Иванка,
Ай дала мя за Янчія
За чортов[о]е насѣнья (сѣмя).
Мамко моя, не лай менѣ,
Залаеш ми въ злой годинѣ;
Залаеш ми въ злу годину,
Не будешъ знать, де погину».

Згодом – ймовірно, під час Першої світової війни – любовну трагедію витіснила воєнна тематика. Замість дівчини з'явився образ сина-солдата, який просить вибачення в матері за те, що може загинути в бою.

Пізніше текст із подібними образами опинився в літературному полі: зокрема, дослідник Василь Сокіл посилався на вірш 1920-х закарпатського автора Василя Гренджі-Донського. Поет міг використати першу строфу з уже відомого народного варіанту й розгорнути її у власний твір.

«Плавле кача по тисині;
«Мамко моя, не лай нині,
Залаеш ми в злу годину,
Сам не знаю, де погину».
Лає мати сина, лає,
Син додому не вертає...
Серед поля, на долині
лягло серце у тернині!» – йдеться у вірші.

Існує кілька версій щодо значення слова «тисина» в першому рядку пісні. Найочевидніше тлумачення пов'язує його з річкою Тисою. Водночас деякі дослідники вважають, що слово може походити від спільного індоєвропейського кореня *teus-* у значенні «тихий» – і тоді

йдеться не про назву річки, а про характеристику води – спокійної, тихої течії. Інша гіпотеза пов'язує «тисину» зі словом «тісний», що дозволяє трактувати образ як вузьку водою або потік, затиснутий берегами.

Важливим етапом у формуванні сучасної версії став запис, який здійснив композитор і фольклорист Дезидерій Задор у 1930 роках. Зафіксований ним текст містить перші чотири куплети, відомі нині.

Однак широкого поширення пісня набула завдяки популяризаторці фольклору, співачці Вірі Баганич. Родом із Воловця, вона почула цю тужливу баладу на батьківщині й уперше виконала її на сцені в 1960-х роках. Саме ця версія стала основою для подальших інтерпретацій.

Згодом пісню підхопили відомі колективи – зокрема, ВІА «Ватра» та «Пікардійська терція». У виконанні останнього вона пролунала під час подій Революції Гідності й набула нового звучання – як реквієм і символ пам'яті.

Пісня доповнила репертуар «Пікардійської терції» задовго до подій Майдану. Учасники акапельної формації любили її ще зі студентських часів, коли вона лунала на мистецьких застіллях, – а студійний запис здійснили вже під час створення альбому «Антологія. Том 2» (2006). Він містить виключно українські народні пісні, зокрема ще одну лемківську – «Зродилися терки». Інші фольклорні композиції «Пікардійська терція» пробувала якось адаптувати, але в «Гей, пливе кача» залишила первісне звучання.

Під час Революції Гідності композиція вперше пролунала на похороні білоруса Михайла Жизневського – на прохання його товариша. Це була улюблена пісня Жизневського, він часто співав її з побратимами на Майдані.

Соліст «Пікардійської терції» Ярослав Нудик зазначав, що до цього вони не виконували цю пісню зі сцени Євромайдану. Однак припустив, чому саме вона стала гімном революції:

«Заспівати оптимістичний гімн Майдану було би емоційно комфортніше. Але у фольклорі чомусь

найбільше запам'ятовується та чіпають за живе власне мінорні пісні. На долю українців випало стільки страждань та випробувань, що автори переповнювалися сумними емоціями й вкладали їх у слова та музику. А особливий пласт – це, власне, поховальні пісні, настільки тужливі, що неможливо втримати сліз».

Актор та очільник Театру Франка Євген Нищук в інтерв'ю згадував, що пісню «Пливе кача» ввімкнули після українського гімну.

«Я попросив знайти варіант пісні більш ліричний і тужливий, акапельний. Мені згадалось, що у цій пісні йдеться звернення до матері «я не знаю, де я погину, де мені будуть яку брати, може, в чужім краю», але це про загибель за свободу. І сказав до людей: «Я б хотів, щоб цією піснею ми прощали Михайла», – ділився Нищук. – І потім, коли вже наступних героїв [несли Майданом], то просто родини приходили й казали: «Євгене, ви ставили от «Пливе кача», поставте». Я ж пояснював, що я її прикріпив до цієї ідеї [загибелі на чужині]. «Ні-ні, покладіть». «Добре». Родичі просять, то ставимо».

За словами Ярослава Нудика, для формації стало несподіванкою, що ця пісня закріпилася для прощань із героями. Утім, він зазначає, що в «Гей, пливе кача» закладено історичний код нації, зрозумілий усім:

«Кожна мати розуміє, що виховує сина не для того, щоби відпускати на війну. Будь-який чоловік не хоче загинути на чужині, сестра чи брат не готові втрачати найближчих. Сьогодні мені вже важко уявити собі прощання з героями якимось іншим твором. Людина, яка написала цю пісню, перепустила її через серце. Тому зараз з автором в унісон плачуть сотні тисяч людей».

Так пісня «Гей, пливе кача» трансформувалася від народної балади про жіночу долю до символу національної пам'яті. Її меланхолійний мотив і щемкий текст увібрали історичний досвід українців, віддзеркалюючи біль, пам'ять і душу нашої нації в миті прощання та скорботи.

Оксана Заблоцька
Suspilne.media

Любовнянський замок. ФОТО: Ян Салонь

В музеях Пряшівського краю 471 тисяча відвідувачів

Відвідуваність музеїв та галерей Пряшівського самоуправного краю (ПСК) в 2025 році перевершила всі очікування. Експозиції та виставки крайових культурних установ побачили майже 471 тисяча людей, що на понад 31 тисячу відвідувачів більше, ніж у 2024 році. З них понад 440 тисяч людей проявили інтерес до виставок у музеях.

Лідером за відвідуваністю в минулому році знову став Любовнянський музей-замок у Старій Любовні, який з більше як 214 тисячами відвідувачів перевершив навіть свою попередню найвищу відвідуваність. Окрім традиційних замкових програм, туристи могли також побачити нову виставку під назвою «Скарбниця Любовнянського замку».

Музей сучасного мистецтва Енді Варгола в Меджилабірцях презентував унікальні твори мистецтва та артефакти через комплексну реконструкцію поза власними приміщеннями на надзвичайно успішних виставках за кордоном, а саме у Франції, Чехії та Польщі. Виставки тут побачили майже 67 тисяч зацікавлених у мистецтві.

Відвідуваність зросла і в обласних музеях у Бардієві та Попрадї. Шариський музей з експозиціями в Бардієві та Бардівських Купелях відвідало понад 45 тисяч людей. Музей зафіксував вищу відвідуваність завдяки успішним виставкам,

незважаючи на масштабну реконструкцію скансену.

Майже 33 тисячі людей відвідали торік експозиції ренесансного замку та музею під відкритим небом Вигорлатського музею в Гуменному.

Крайовий музей у Пряшеві та його три організаційні підрозділи в Пряшеві, Ганушівцях-над-Топлею та Стропкові зафіксували минулого року понад 12 тисяч відвідувачів. Через реконструкцію палацу Ракоці в Пряшеві та замку в Ганушівцях зацікавлені особи могли оглянути експозицію в підземних приміщеннях замку, відвідати археопарк в Ганушівцях, замок у Стропкові та серію виставок у тимчасових приміщеннях музею на вулиці Hlavná 139 у Пряшеві.

Дві крайові галереї – Крайову галерею в Пряшеві та Підатранську галерею в Попрадї – у 2025 році відвідало понад 30 тисяч шанувальників мистецтва. Відвідувачів приваблювали не тільки значні виставкові проекти, а й інші програми, які організували ці установи.

Леа Леготська, ПСК.

НОВИНИ ДНЯ

БРАТИСЛАВА. Уряд Словацької Республіки продовжив надання тимчасового притулку біженцям з України до 4 березня 2027 року. Це рішення дозволяє українцям і надалі легально працювати, навчатися та користуватися медичним обслуговуванням у Словаччині. Як ми вже інформували, від 2 січня 2026 року працює новий відділ поліції у справах іноземців у Снині, який має поліпшити оформлення документів для іноземців у регіоні. ● Організація SME SPOLU з нагоди 4 річниці російського вторгнення в Україну провела Концерт для України. Організація управляє громадським центром у Братиславі, який спеціалізується на курсах словацької мови, психологічній підтримці та інтеграційних програмах

для українських дітей та молоді. **КОШИЦІ.** Центр народного мистецтва (Ústredie ľudovej umeleckej výroby, ULUV) 18 лютого ц. р. пригадав 80 років від дня свого заснування презентацією нового документального фільму та публікації.

ПРЯШІВ. Обов'язкова шкільна освіта в словацьких школах є обов'язковою для дітей біженців з України. ● У місті діє вихідна школа, орієнтована на викладання української мови та культури, яка наразі збирає кошти на модернізацію техніки. ● Об'єднана школа Т. Шевченка з українською мовою навчання залишається ключовим пунктом для освіти українських дітей і нещодавно отримала нове комп'ютерне обладнання. **САБІНІВ.** Основні школи (наприклад, школа на вулиці 17

листопада) продовжують активно працювати з українськими учнями. Інформація про діяльність шкіл та інтеграцію регулярно публікується в міському щомісячнику «Spravodajsa mesta Sabinov».

СТАРА ЛЮБОВНЯ. Місто продовжує проект будови та модернізації зимового стадіону, який передбачає нові роздягальні та енергоефективні технології. Мета – підвищити комфорт для юних хокеїстів та глядачів. ● Місцеві основні школи в Старій Любовні продовжують інтегрувати українських дітей, використовуючи методичну підтримку Національного інституту освіти та молоді, щоб подолати мовний бар'єр.

БАРДІЇВ. Місто опублікувало плани на 2026 рік, які передбачають масштабну реконструкцію місцевих доріг та добудову велосипедних доріжок, що з'єднують околиці з центром.

СВИДНИК. Місто готується до чергового 72 Свята русинсько-української культури (19 - 20 червня 2026), про що інформують місцеві сайти. Додають, що Свято є найстарішим фольклорним фестивалем такого роду в Словаччині. і в червні 2025 року приймало колективи безпосередньо з Ужгорода. ● Місцева влада планує цього року інвестувати 100 тисяч євро в нові місцеві дороги та майже 269 тисяч євро в модернізацію під'їзної дороги до аеропорту.

СТРОПКІВ. Статус емігранта офіційно продовжено до 4 березня 2027 року. Про це інформує українських біженців сайт міста. Головним координатором допомоги в місті залишається Архидієцезійна благодійна організація – Громадський центр на вулиці Млинська, який надає консультації та матеріальну підтримку в робочі дні.

СНИНА. Вигорлатська обсерваторія на Колоніцькому перевалі отримає новий сучасний телескоп, придбання якого було схвалено депутатами Пряшівського самоуправного краю. ● Місто розпочало другий етап відновлення пішохідних доріг, який включає ремонт загалом 18 ділянок тротуарів. Одночасно після зими продовжуються роботи на велосипедній доріжці вздовж набережної річки Ціроха та будівництво містка до Історичного парку.

МИХАЛІВЦІ. Місто відкрило новий Інтеграційний центр для іноземців (головним чином для українців), який замінив попередні тимчасові центри (такі як Blue Dot у спортивному залі). Він зосереджується на допомозі у пошуку роботи, юридично-медичній консультації та мовних курсах.

Юрій Гавула

З глибоким сумом ми прийняли звістку про те, що 13 лютого 2026 року у Братиславі назавжди пішов від нас академічний скульптор Юрій Гавула. Культурна спільнота Словаччини втратила в його особі одну з найвизначніших постатей сучасного скульптурного мистецтва, людину виняткової дисципліни та візіонера, який зумів поєднати сувору силу каменю з крихісткістю скла.

Юрай Гавула народився 15 квітня 1942 року в селі Вишні Чабини (тепер Чабини) на Лабірщині. Свою художню кар'єру розпочав у братиславській «ШУП-ці», а згодом під керівництвом легендарного Вацлава Ціглера у Вищій школі образотворчих мистецтв (ВШОМ) розвинув свій талант у роботі зі склом в просторі. Саме це стало візитною карткою його творчості.

Його твори не тільки виставлені в галереях, але й є органічною частиною нашого повсякденного життя. Від монументальних фонтанів і скульптур у Братиславі (наприклад, на території лікарні Святого Михайла - Nemocnica sv. Michala) до численних реалізацій на сході Словаччини, творчість Гавули культивувала публічний простір з

повагою до архітектури та оточення. Його робота з органічними формами та геометричною чистотою була також оцінена в рамках великої ретроспективи «Вітальні форми» в Словацькій національній галереї.

Окрім вільної творчості, Юрій Гавула залишив незгладимий слід як педагог. Як багаторічний керівник відділу каменотесництва в ШУП в Братиславі, а пізніше керівник студії скла у ВШОМ, він виховав покоління художників, яким передав не тільки технічні навички, але й, перш за все, повагу до матеріалу та чесного ремесла.

В особі Юрія Гавули втрачаємо не тільки митця, але й велику людину, чия творчість довгі десятиліття буде жити серед нас. Вічна йому пам'ять!

-мі-

КАЛЕНДАР

1.3.1971 р. – помер чеський поет Франтішек Грубін (55). Народився 17.9.1910 р.
2.3.1951 р. – померла словацька письменниця Людмила Под'яворинська (75). Народилася 26.4.1872 р.
3.3.1896 р. – народився український співак, педагог, театральний діяч Іван Патторжинський (130). Помер 22.2.1960 р.
6.3.1906 р. – народився в Кремній Старолюбівнянського округу церковний діяч, поет і композитор Антоній Подгаєцький (120). Помер 18.10.1990 р.
6.3.1961 р. – помер у Чабинах церковний діяч, настоятель у Вишній Яблінці, Гостовицях, Ольці і Чабинах Георгій Парнагай (65). Народився 8.5.1903 р. у Станчі.
6.3.1951 р. – помер український політичний і громадський діяч, письменник Володимир Винниченко (75). Народився 28.7.1880 р.
7.3.1376 р. – король Людовіт I надав Бардієву право вільного королівського міста (650).
7.3.1931 р. – народився в Рокитівцях Меджилабірського округу педагог, літературознавець, громадсько-культурний діяч Федір Ковач (95). Помер 11.7.2009 р. в Пряшеві.
9.3.1886 р. – народився український художник-графік, ілюстратор, автор перших українських державних знаків Георгій Нарбут (140). Помер 23.5.1920 р.
9.3.1946 р. – помер письменник, фольклорист, історик Гіядор Стрипський (80). Народився 7.3.1875 р.
9.3.1996 р. – помер педагог, громадсько-культурний діяч Войтех Олеар (30). Народився 29.9.1916 р. в Розтоках Свидницького округу.
10.3.1861 р. – помер класик української літератури, поет, мислитель і художник Тарас Шевченко (165). Народився 9.3.1814 р.
12.3.1881 р. – народився письменник, літературознавець, громадський діяч Володимир Бирчак (145). Помер 21.9.1952 р. на засланні в Сибіру.

12.3.1951 р. – народилася музичний редактор пражської Української студії Словацького радіо Божена Ганат (75). Померла 5.4.2015 р.
17.3.1931 р. – народився у Светлицях Меджилабірського округу педагог, редактор Михайло Зубатий (95). Помер 31.1.1965 р.
18.3.1911 р. – помер український мовознавець, лексикограф Павло Житецький (115). Народився 4.1.1837 р.
18.3.1901 р. – народився словацький прозаїк Петер Ілемницький (125). Помер 19.5.1949 р.
19.3.1901 р. – помер політичний та громадсько-культурний діяч Адольф Добрянський (125). Народився 18.12.1817 р. в Чертіжному на Лабірщині.
29.3.1881 р. – народилася українська поетеса та освітянка Марійка Підгірянна (145). Померла 17.5.1963 р.
21.3.1951 р. – народився в Королеві Закарпатської області український поет Закарпаття Василь Густі (75).
22.3.1951 р. народився в Орябині Старолюбівнянського округу музикант, культурно-освітній діяч Ігор Крета (75).
26.3.1946 р. – народився у Свиднику етнограф, автор проекту етнографічної експозиції просто неба (скансену) СНМ-МУК, громадсько-культурний діяч Мирослав Сополіга (80).
27.3.1891 р. – померла українська співачка-сопрано і драматична акторка Марія Садовська-Барілотті (135). Народилася 17.4.1855 р.
27.3.1921 р. – народився словацький письменник Рудо Мориц (105). Помер 26.11.1985 р.
27.3.1931 р. – народилася в Орябині колишня працівниця редакції української преси Словаччини, авторка поетичних і прозових творів Юстина Матяшовська (95). Померла 11.9.2018 р. в Пряшеві.
28.3. – День учителя.
31.3.1916 р. – народився у Великій Полянці на Снинщині лікар-мікробіолог Ладислав Дубай (літ. псевдонім Бобиль Федя) (110). Помер 7.5.1978 р.

Виходець з Холмиці, з села Носів, декан філософського факультету Братиславського університету (нині Університет Коменського) Євген Перфецький, досліджуючи історію нашого краю, правом вказував на міцні впливи на життя нашого населення не лише Угорщини, але і Польщі, яка безпосередньо дотикалась наших земель, але і Галицько-Волинського князівства (1199 – 1349 рр.). Процес заселення нашого краю руською (українською) людністю йшов по верхів'ях Карпат з Галичини.

Західні межі Галицько-Волинського князівства (згодом Королівства Русі) були досить динамічними, але в основному пролягали вздовж кордону між Польським та Угорським королівствами.

Природною межею слугував Карпатський хребет.

Церква східного обряду відіграла ключову роль у житті Галицько-Волинського князівства, будучи спадкоємицею традицій Київської Русі. Вона була важливим чинником у духовному, культурному та навіть політичному житті держави.

На землях князівства продовжувала існувати та активно розвиватися Київська Церква східного обряду. Існували такі єпархії: Перемиська (найдавніша, з початку XI ст.), Галицька (кінець XI – початок XII ст.), Холмська (заснована королем Данилом Романовичем близько 1235 р.).

Церква була центром освіти (школи при церквах і монастирях) та охороном культурних традицій. Вона сприяла розвитку архітектури (наприклад, церква Іоанна Златоуста в Холмі, церква Святого Пантелеймона в Галичі), іконопису та літописання.

В цій прикордонній смузі проживали русини-лемки, яких відомий австрійський історик Герман Ігнац Бідерман вважав автохтонними жителями цих земель. Не всюди їм вдалося втриматися до наших днів на звивистих історичних дорогах.

ГАНКІВЦІ (окр. Гуменне)

На прикладі села Ганківці можна простежити процес розмивання русинів. Заодно з цим віряни церкви східного обряду ставали римо-католиками.

Шематизм Мукачівської єпархії 1844 року реєструє Ганківці як філію приходу-матері з слов'яно-руською мовою (Slavo - Ruthenica) в Машківцях. В Ганківцях на той час було 12 вірян церкви східного обряду, в той час як у Дедачові - 180, Вишньому Грушові - 169, Кошківцях - 18, Любіші - 30, Рівному - 13.

Згідно із записами, метрики в греко-католицькій парафії в Машківцях, до якої належали і Ганківці, велися в наступні періоди. Народжені: 1770 – 1902, одружені: 1771 – 1898, померлі: 1777 – 1895.

В сучасному Ганківці є типовим словацьким селом, в житті якого домінують роль відіграє Римо-Католицька церква, яка відіграла важливу роль у зміцненні словацького мовного середовища і словацької самосвідомості місцевого населення. Віряни східнохристиянських традицій і русини, які колись переважали в цій області, відіграють вже лише маргінальну роль.

Словацький вчений Ян Матей Корабинський в своєму лексиконі сіл Угорщини 1786 року записав обидві села до словацьких (див. стор. 224). Проте український етнограф Володимир Гнатюк в дослідженні «Русини Пряшівської єпархії і їх говори» (1900) ще наводить греко-католицьку парафію у Ганківцях як діючу, проте вже як «громаду з словенською мовою». Притім тут треба додати, що римо-католицька община виникла тут порівняно пізно - в 1788 році.

Про національний і релігійний склад жителів свідчать статистичні дані угорських та чехословацьких переписів населення: 1880 – 385 жит., 375 слов., 1 мад., 9 немовл., 361 р.-кат., 13 гр.-кат., 11 юд., 1890 – 405 жит., 386 слов., 5 мад., 12 нім., 2 рус., 369 р.-кат., 14 гр.-кат., 22

Сторінки минулого (149)

ГАНКІВЦІ – HANKOVCE (окр. Гуменне)

ГАНКІВЦІ - HANKOVCE (окр. Бардіїв)

юд., 1900 – 389 жит., 368 слов., 10 мад., 10 нім., 1 інш., 353 р.-кат., 7 гр.-кат., 5 реформ., 24 юд., 1910 – 382 жит., 353 слов., 24 мад., 5 нім., 345 р.-кат., 12 гр.-кат., 6 реформ., 19 юд., 1930 – 355 жит., 344 чхсл., 1 руськ., 1 мад. 8 євр., 1 чуж., 337 р.-кат., 10 гр.-кат., 8 юд. Перепис населення 2021 року: 503 жит., 498 слов., 2 рус., 1 чеськ., 1 інш., 1 невр., 6 без віросп., 474 р.-кат., 16 гр.-кат., 1 реформ., 3 правосл., 1 інш., 2 невр.

ГАНКІВЦІ (окр. Бардіїв)

Село було засноване на німецькому (закупному) праві у XIV столітті. Перша письмова згадка про село датується 1377 роком.

Історик Герман Ігнац Бідерман та інші історики пов'язують назву села з ім'ям старости Ганка, який був записником поселення.

Розвиток села Ганківці пішов шляхом укрупнення Римо-Католицької і заодно Євангелічної церкви австрійського віросповідання, яка меншою мірою представлена в регіоні.

Шематизм Мукачівської єпархії 1844 року реєструє Ганківці як філію приходу-матері з слов'яно-руською мовою (Slavo - Ruthenica) в Рияшеві, куди належали філії в Ганківцях (шематизм наводить стару назву села - Ганковиця) з 11 вірянами, Копривницях (25), Коханівцях (67), Кобилах (11), Лукавиці (56), а також віруючі з міста Бардіїв.

Історичний розвиток конфесій у Ганківцях є дзеркалом історії всього регіону Шариша. Протягом багатьох століть село перебувало під впливом шляхти, що суттєво вплинуло на те, як і в якому обряді молилися місцеві жителі.

Словацькі історики стверджують, що спочатку село було римо-католицьким. Місцевий костел Святого Мартина має готичні основи, що підтверджує домінування католицизму в ранній період.

У XVI столітті регіон Бардієва охопила сильна хвиля реформації. Під впливом землевласників, які перейшли в лютеранство, Ганківці також на довгий час стали євангелічними. У 1666 році згадується, що в селі була євангелічна парафія і школа. Євангеліки тоді також користувалися колишнім католицьким храмом.

Під час контрреформації громада повернулася до католицизму, але релігійна карта стала більш «барвистою».

Римо-католики знову отримали храм і зайняли домінуюче положення, євангеліки залишилися в громаді як значна меншина.

І основне для нас: з настанням волюнтарської колонізації та впливом сусідніх східнохристиянських громад у Ганків-

цях укріпились в регіоні давніші сім'ї східного обряду. Проживала тут і незначна частина євреїв.

Для кращого уявлення наводимо дані з досліджень мадярського географа Елека Феньєша. В 1851 році тут було 360 римо-католиків, 30 євангеліків, 20 греко-католиків, 15 євреїв. На відміну від євангеліків, які були в селі представлені через шляхту, греко-католики з'являлися тут скоріше як окремі сім'ї, що приїжджали на роботу на маєтки. Джерела засвідчують, що їх у селі було приблизно 20. Мова йшла про греко-католиків. Це була меншина, яка не мала власного храму в селі, тому вони належали до парафій у сусідніх селах, де проживали русини. Євангелічна церква збудована в 1938 році.

В минулому в Ганківцях існувала дерев'яна церква (1698), на місці якої появилася мурований храм (1836). Саме історик Бідерманн у своїх статистичних даних про греко-католиків у Шариші підкреслював, що дерев'яна церква була центром суспільного життя кожного невеликого села східного обряду.

Хоча дерев'яний храм у Ганківцях не зберігся до наших днів, історичні джерела підтверджують його існування як попередника сьогодишнього мурованого храму, засвяченого Святому Мартину. Ця зникла споруда була мовчазним свідком конфесійних змін, якими пройшло село.

Сьогодні Ганківці приймаються як переважно римо-католицька громада.

В Ганківцях знаходиться важлива археологічна пам'ятка - т. зв. пастуші могили (також відомі як «піраміди словацьких пастухів»). Ці могили виникли в епоху неоліту (пізній кам'яний вік), а саме в V - VI тисячолітті до н. е. Пам'ятку пов'язують з культурою східнославацьких курганів (належать до кола культури т. зв. шнурової кераміки).

Статистичні дані про стан жителів села з переписів населення: 1880 – 331 жит, 319 слов., 5 мад., 2 нім., 5 немовл, 105 р.-кат., 17 гр.-кат., 198 єванг. а. в., 11 юд., 1890 – 326 жит., 311 слов., 1 мад., 9 нім., 5 інш., 93 р.-кат., 20 гр.-кат., 203 єванг. а. в., 10 юд., 1900 – 299 жит., 295 слов., 4 мад., 88 р.-кат., 21 гр.-кат., 184 єванг. а. в., 6 юд., 1910 – 345 жит., 329 слов., 7 мад, 7 нім., 2 інш., 109 р.-кат., 17 гр.-кат., 209 єванг. а. в., 10 юд., 1930 – 327 жит., 323 слов., 3 євр., 1 чуж., 98 р.-кат., 14 гр.-кат., 212 єванг. а. в., 3 юд. Дані останнього перепису населення 2021 року – 451 жит., 447 слов., 2 укр., 1 польск., 1 невр., 4 без віросп., 170 р.-кат., 255 єванг. а. в., 19 гр.-кат., 1 церква братська, 2 невр.

-мі-

Писанки – 25 років музейної традиції

СНМ – Музей української культури у Свиднику готує 25-у щорічну виставку великоднів писанок, яка присвячена збереженню та презентації прекрасного народного мистецтва розпису яєць. Це традиційне ремесло є невід'ємною частиною історії та культурної спадщини східної Словаччини, і музей ставить собі за мету зберегти його для наступних поколінь.

Саме завдяки нашим майстрам і майстриням ця традиція живе донині, природно розвивається і збагачується новими художніми та технічними формами. Їхня творчість, майстерність і повага до традицій дають великоднім яйцям нове життя.

У 2026 році виставка відбудеться в новому, винятковому форматі. Великодні писанки вперше будуть представлені в нововідкритих культурно-соціальних приміщеннях етнографічної експозиції на природі – в скансені. Це унікальне середо-

вище надасть виставці автентичної атмосфери та нового виміру сприйняття традиційного народного мистецтва.

Сервісаж виставки відбудеться в суботу, 14 березня 2026 року, о 14:00. Дорогі друзі, щиро запрошуємо вас! Ми з нетерпінням чекаємо на всіх учасників, красиві писанки та численних відвідувачів виставки. Виставка potrиває до 31 травня 2026 року.

СНМ – Музей української культури, Свидник.

NOVE ŽYTĽA

FOKUS NA PODPORU KULTÚRY NÁRODNOSTNÝCH MENŠIN

Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlač@slposta.sk. Sadzba: QINET, Tlač: Grafotlač Prešov s.r.o. Ev. číslo EV 3301/09. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

Vydáva Zväz Rusínov-Ukrajincov SR, IČO 00177725, Ročník 76. Šéfredaktor Miroslav Iljuk. Adresa redakcie: Janka Borodáča 5, 081 08 Prešov. Tel. 051/7733 707, e-mail: novezytta@nextra.sk, nove@centrum.sk. Náklad: 400 ks. Ročné predplatné 12,50 €. Štvrťročné predplatné 3,125 €. Objednávky na predplatné prijíma každá pošta a doručovateľ Slovenskej pošty, alebo e-mail: predplatne@slposta.sk. Objednávky do zahraničia vybavuje: Slovenská pošta, a.s., Stredisko predplatného tlače, Uzbecká 4, P.O. Box 164, 820 14 Bratislava 214, e-mail: zahranična.tlac@slposta.sk. Sadzba: QINET, Tlač: Grafotlač Prešov s.r.o. Ev. číslo EV 3301/09. Realizované s finančnou podporou Fondu na podporu kultúry národnostných menšín.

НОВЕ ЖИТТЯ

Видає Союз русинів-українців СР. Рік видання 76. Головний редактор Мирослав Ілюк. Адреса редакції та адміністрації: 081 08 Пряшів, Янка Бородача, 5. Телефон 051/7733 707, e-mail: novezytta@nextra.sk. Рукописи і фотографії повертаються на просьбу автора. Редакція залишає за собою право скорочувати статті. Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди і не обов'язково збігаються з поглядами редакції.